

به دنبال آتش سوزی در مراتع قیروکارزین عنوان شد:

روستائیان و عشایر پرچمدار حفاظت از مراتع

کارشناس حوزه منابع طبیعی شهرستان قیر و کارزین با اشاره به ضرورت و نقش مشارکت عمومی در کنترل آتش سوزی خسارت های ناشی از این حادثه آتش سوزی را در عرصه ای بیش از هزار هکتار برشمرد.

فارس - پرسون: آتش سوزی اواخر مرداد ماه در مراتع جنوبی بخش افزر شهرستان قیروکارزین پس از تلاش های وسیع نهاد های ذی ربط خصوصا اداره کل مدیریت بحران و اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان فارس، مدیریت بحران شهرستان قیروکارزین و با حضور جمع کثیری از مردم بومی و گروه های دوستدار طبیعت از شهرستان های مختلف استان مهار شد.

به دنبال این حریق و بنا به گفته های شاهدان عینی و برآورد مسئولین اداره منابع طبیعی و آبخیزداری شهرستان قیروکارزین خسارت های ناشی از این حادثه عرصه ای بیش از هزار هکتار را در بر گرفته است.

انتشار خبر آتش سوزی در بین اقشار مختلف بازخورد های وسیعی در پی داشت از این رو ضرورت و نقش مشارکت های عمومی در کنترل آتش سوزی های منابع طبیعی را از زهره مومن زاده فارغ التحصیل کارشناسی ارشد منابع طبیعی و کویر شناسی جویا شدیم. او خود از اهالی بخش افزر و فرزند روستا است و در طرح های مختلف مانند کپه کاری و بذر کاری تلخاب، مرتعداری دوتولشت علیا و پشت بند ریکان همکاری دارد، بخشی از این گفتگو در ادامه می آید.

این کارشناس حوزه منابع طبیعی گفت: مراتع یکی از منابع طبیعی تجدید شونده با تولیدات و استفاده های متنوع برای انسان است و روستائیان و عشایر به عنوان پرچمداران اصلی حفاظت از انفال خصوصا مراتع مطرح و مورد توجه هستند.

به گفته وی؛ بیش از ۸۰ درصد علوفه مورد نیاز دام های سبک روستایی و عشایری در ایران از مراتع تامین می شود که این بخش از دامپروری کشور نقش عمده ای در تامین شیر و گوشت مورد نیاز جامعه دارد.

او با اشاره به اهمیت مراتع در محیط زیست می افزاید: منابع طبیعی متعلق به شخص یا گروهی نیست، تمام مردم صاحبان آن هستند از این رو همه موظف به نگهداری از آن هستیم، مشارکت مردم یک ظرفیت بزرگ در پیشگیری و مهار آتش سوزی است که نقش موثر سمن ها (سازمان های مردم نهاد) که در واقع غیرانتفاعی هستند و عضویت داوطلبانه در آنها به عنوان بارز ترین ویژگی آن است، حائز اهمیت خواهد بود.

آموزش و ترویج در جوامع محلی ضرورت دارد

مومن زاده به لزوم آموزش، فرهنگ سازی و اطلاع رسانی بیش از پیش در سطوح مختلف جوامع محلی اشاره کرد و گفت: مسئولان آموزش و ترویج به همراه تسهیلاتگران باید در قالب نشست های صمیمی و فراگیر، جوامع محلی، دهیاران و شورا ها را که در واقع به محل آتش سوزی نزدیک هستند را با ضرورت اقدام به موقع آشنا و روش های پیشگیری و اطفاء حریق را تعلیم دهند.

به گفته وی؛ مشارکت جوامع محلی با مدیریت شورا و دهیار روستا مهم ترین و اثر گذارترین اقدام در خصوص حفاظت از اراضی ملی و اقدام سریع در مواقع بحران از جمله آتش سوزی مراتع است. این فعال بخش منابع طبیعی به نقش حاکمیتی دستگاه های اجرایی در مواقع بروز بحران های آتش سوزی نیز اشاره و اظهار کرد: نیروهای یگان حفاظت از منابع طبیعی در خط مقدم مقابله با آتش سوزی در عرصه های منابع طبیعی هستند از این رو باید به لوازم اطفاء حریق به روز و به تعداد کافی مجهز باشند؛ جهاد کشاورزی نیز به منظور فرهنگ سازی در بین کشاورزان برای جلوگیری از آتش زدن بقایای گیاهی در مزارع و باغ ها اقدامات ترویجی را توسعه بخشد.

وی بر اهمیت ستاد های مدیریت بحران در شهرستان ها نیز تاکید و بیان کرد: تمامی اعضای مدیریت بحران برای حوادث اینچنینی باید از قبل طرح و برنامه مشخص داشته باشند و وظایف هر نهاد باید تعیین شده باشد تا در مواقع ضرورت بر اساس نقشه از قبل طراحی شده عمل شود.

این کارشناس بومی بر نقش رسانه ها به عنوان پل ارتباطی بین مردم و مسئولان و یکی از ابزار های فرهنگ سازی تاکید کرد و افزود: شایسته است رسانه ها خصوصا رسانه های محلی و مجازی نسبت به منابع طبیعی و محیط زیست از خود حساسیت روز افزونی نشان دهند .

به عقیده او به دلیل تأثیرگذاری رسانه ها در شکل دهی، هدایت افکار عمومی و تغییر نگرش ها، اطلاع رسانی از طریق رسانه ها به ویژه رسانه ملی می تواند در ارتقاء آگاهی بخشی، اطلاع رسانی، فرهنگ سازی و جلب مشارکت مردمی برای ایجاد قابلیت پیش بینی، پیشگیری و کنترل هرگونه حادثه خصوصا آتش سوزی در عرصه های منابع طبیعی تأثیرگذار باشد.

آتش سوزی در مراتع اجتناب ناپذیر است

مومن زاده در خصوص دلایل وقوع حریق در مراتع تصریح کرد: آتش سوزی مراتع در واقع یکی از مهم ترین عواملی است که باعث فرسایش زمین و بیابان زایی می شود و خسارات زیادی را به همراه دارد؛ کشور ما ایران به دلیل قرار گرفتن در کمربند خشک کره زمین و ناحیه پرفشار جنب حاره ای، شرایط جوی لازم جهت وقوع آتش سوزی در مراتع را دارا است.

او اظهار کرد: عوامل وقوع آتش سوزی در مراتع به دو دسته تقسیم می شود که برخی از این عوامل در طول زمان تقریباً ثابت بوده و برخی دیگر متغیر هستند؛ نوع پوشش گیاهی، شیب، ارتفاع، میزان نزدیکی به جاده ها و راه های دسترسی، میزان نزدیکی به شهرها، روستا ها و سکونت گاه ها از عوامل ثابت هستند.

به گفته وی؛ میزان بیومس (بقایای گیاهی و جانوری)، خار و خاشاک و شرایط آب و هوایی جزو عوامل غیر ثابت به حساب می آیند و نقش عمده ای در وقوع آتش سوزی ها دارند.

این کارشناس ابراز کرد: عوامل تغییر پذیر به طور قابل ملاحظه ای به شرایط آب و هوایی و به خصوص ریزش های جوی وابسته اند و هرچه در بهار ریزش های جوی مناسبی داشته باشیم در پی آن مراتع غنی تر و پوشش گیاهی انبوه تری خواهیم داشت که پتانسیل بالایی برای رخداد آتش سوزی در ماه های خشک و گرم به وجود خواهند آورد.

وی با یاد آوری اینکه آتش سوزی در مراتع و جنگل ها همه ساله رخ می دهد، گفت: براساس بررسی های به عمل آمده عوامل طبیعی مانند صاعقه در وقوع آتش سوزی ها فقط در پنج درصد موارد نقش داشته و در ۹۵ درصد از موارد حریق ها عوامل انسانی دخیل بوده است .

به گفته مومن زاده؛ روشن کردن آتش به دلایل مختلف و عدم توانایی یا عدم اطمینان از خاموشی کامل آن، استعمال دخانیات در طبیعت، رها سازی ظروف یکبار مصرف و شیشه ای که با تابش نور خورشید بر روی بطری در مرتع خشک در یک لحظه باعث تمرکز انرژی گرمایی روی خاشاک شده و گیاهان خشک را به آتش می کشد از رایج ترین خطا های انسانی در وقوع آتش سوزی مراتع است.

بی توجهی به مراتع توسعه کشاورزی را می کاهد

این کارشناس منابع طبیعی و کویر شناسی در ادامه گفتگو به این پرسش که مهم ترین دلیل و ضرورت برای توجه به مراتع چیست؟ بیان کرد: منابع طبیعی به طور اعم و مراتع به طور اخص خمیر مایه های اساسی (آب و خاک) برای توسعه و رشد بخش کشاورزی و بهبود رفاه شهری به شمار می روند؛ هرگونه کم توجهی به این منبع مهم باعث کند شدن توسعه و تولید کشاورزی و کاهش پیشرفت کیفیت زندگی در شهر در دراز مدت خواهد شد .

مومن زاده با اشاره به اینکه بیش از هفت هزار گونه گیاهی در مراتع کشور قابلیت رشد دارد، بیان کرد: مهم ترین و فراوان ترین این گیاهان که در مراتع شهرستان قیروکارزین قابل مشاهده هستند شامل بادام کوهی، کنار، بنه، کلخنگ، تنگرس، لگجی، کاهو وحشی، رمیلک، جو سیخک، پنیرک(توله)، شکر شفا، مریم نخودی (هلیه)، آویشن، ترشک کوهی، بارهنگ و انجیر کوهی است. بهره برداری از مراتع کشور ایران شاید قدمتی برابر با تاریخ ملت ایران داشته باشد؛ در پی سیاست سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور به منظور واگذاری مدیریت مراتع در قالب طرح های مرتعداری به مرتعداران و جلب مشارکت این قشر عظیم در امر تولید و سرمایه گذاری در بخش مرتع و همچنین تضمین شغلی مرتعداران با در نظر گرفتن استعداد مراتع و توان اجرایی مرتعدار، برنامه های اجرایی تدوین شده است تا علاوه بر آنکه کمک موثری برای بهبود وضعیت اقتصادی مرتعدار باشد، آب و خاک کشور نیز حفظ شود ؛ منظور از اجرای طرح های مرتعداری جلوگیری از روند تخریب مراتع، بهره برداری صحیح از آن، تامین علوفه مورد نیاز به منظور تغذیه دام ها و بالا بردن ظرفیت مراتع است.

نوا نیکو - استان فارس